

- 1 **Welke verschillen bepalen de verschillen in uitkomsten?**
Maurice de Hond

2 **Centrale vraag**

Regelmatig zijn er forse verschillen tussen de gepubliceerde peilingen van Peil.nl en de Politieke Barometer van Inter/View-NSS.

Wat zou hier de reden van kunnen zijn?

3 **Verskil in methode, zelfde uitkomst!**

Hoewel het meten via internet en via een semi-panel vaak wordt aangeduid als de reden van verschil in uitkomsten, kan empirisch bewezen worden dat dit niet de primair reden is van de verschillen in uitkomsten tussen de Politieke Barometer en Peil.nl

4 **Bewijs 1**

In de 3 weken voor de verkiezingen van 2003 liet Peil.nl voor CDA en PvdA een vrijwel identiek patroon zien als NIPO

	<u>Verskil CDA-PvdA</u>			
	3-1-03	6-1-03	13-1-03	22-1-03
Nipo	19	11	2	-1
Peil.nl		17	11	-3 -2

5 **Bewijs 2**

- De laatste peiling van Peil.nl voor de verkiezingen van 2003 gaf een gemiddeld verschil aan per partij van 1.4 zetels. Vergeleken met de voorspellingen van Inter/View in de periode 1977 – 2003 is dat een gemiddeld resultaat.

6 **Relevante methodische verschillen**

- De Politieke Barometer is gebaseerd op een gemiddelde van 2 weken, op basis van 100 telefonisch ondervraagden per dag. De peiling van Peil.nl is een dagpeiling.
- De vraag: “Wat stemt u....?” wordt telefonisch “spontaan” beantwoord en via de computer (Nipo en Peil.nl) “geholpen”.

7 **Verskil in meetperiode**

- De Politieke Barometer is gebaseerd op een gemiddelde van 2 weken, 100 ondervraagden per dag.
- Peil.nl is gebaseerd op een dagmeting van 600 a 1000 per dag.

8 **Verskillende meetperiodes geven verschillende resultaten**

- Op 10 januari 2003 kwamen resultaten van Politieke Barometer en Peil.nl tegelijk naar buiten:

Vershil CDA en PvdA

Politieke Barometer

meetperiode 27/12 – 9/1   12

Peil.nl

Meetperiode 9/1   -2

9 **Over gelijke periode wel gelijke trend**

Vershil CDA-PvdA bij gemiddelde scores over 2 weken tijdens verkiezingscampagne 2003

	13-12/ 26-12	20-12/ 02-01	27-12/ 09-01	03-01/ 16-01
Pol.Bar.	22	23	12	4
Peil.nl	17	16	11	1

10 **Problemen van tweeweeks gemiddelde**

- De dagen voor de verkiezing komt men wel met een dagpeiling. Geeft verwarring bij vergelijking van dagpeiling met voorgaande gemiddelden over 2 weken.
- Andere verwarring ontstaat als ingrijpende politieke gebeurtenis aan het eind van de meetperiode valt. Meetresultaten worden dan onterecht gerelateerd aan die gebeurtenis

11 **Problemen van tweeweeks gemiddelde**

Voorbeeld Politieke Barometer van vrijdag 25 maart 2005:

Verlies van 3 zetels van PvdA wordt verbonden met afwijzing grondwetswijziging door Eerste Kamer op 22 maart.

ECHTER:

Slechts 3 van de 12 onderzoeksdagen vielen na 22 maart!

12 **Conclusie**

Het presenteren van gemiddelden over twee weken geeft aanleiding tot verwarring op momenten van heftige politieke gebeurtenissen. Zowel de media als onderzoekers hebben de neiging te doen alsof de meting wel erna heeft plaatsgevonden.

Het dan af en toe wel uitvoeren van een dagpeiling geeft verwarring, omdat dit resultaat vergeleken wordt met de tweeweekse meting ervoor (en erna)!

13 **Vershil tussen spontaan en geholpen**

- Bij nieuwe partijen en bij "politiek incorrecte" lijsten kunnen zich grote verschillen voordoen tussen de uitslagen bij het spontaan en geholpen vragen naar de electorale steun.

14 **Empirisch Bewijs: Wilders**

	Pol.Bar spontaan	MdH geholpen	Nipo geholpen
Begin sep. 2004	1	9	11

Half nov. 2004   11   24   25
Eind maart 2005   7   15

Plus:

Pol. Barometer vroeg in december 2004, ook “geholpen” en kwam toen op 24 zetels uit!

15 **Welke methode is een betere schatting van de werkelijkheid?**

- In de afgelopen 15 jaar heeft meten via “spontane” methode vlak voor verkiezingen regelmatig tot forse onderschatting nieuwe partijen geleid!

16 **Zoals:**

- AOV in 1994 (Inter/View: 3, uitslag 7 zetels)
- Leefbaar Rotterdam in 2002 (Intomart: max.20%, werd 36%)!
- Partij voor de Dieren EP 2003 (Pol.Bar: 0.5%, Peil.nl 2.0%, uitslag 3.1%)!
- Centrum Democraten zou destijds zonder correcties voor “politieke correcte” antwoorden, zwaar zijn onderschat op basis van spontane antwoorden.

17 **Consequentie**

- Als de aanhang van Groep Wilders door Politieke Barometer zwaar wordt onderschat, dan worden andere partijen (met name VVD) derhalve overschat:

Peiling over 19-2 / 5-3-2005

	Groep Wilders	VVD
Pol.Barometer	4	25
Peil.nl	12	19

18 **Resulteert in de volgende vraag.**

- Zou het zo kunnen zijn dat in 2001-2002 de Politieke Barometer met de “spontane” vraagstelling Fortuyn net zo “onderschatte” als Groep Wilders nu? (zie de prognose van 20% voor Fortuyn in februari 2002 door Intomart op basis van “spontane” vraagstelling , terwijl de uitslag een paar dagen later 36% werd).

19 **Andere aanwijzing**

Gemeenteraadsverkiezingen 6-3-2002

- Fortuyn haalde in Rotterdam 36%
- Pol. Barometer gaf die dag voor heel LPF Nederland 12%

Tweede Kamerverkiezingen 15-5-2002

- Fortuyn haalde in Rotterdam 29%
- Uitslag LPF heel Nederland 17%

Als de relatie tussen Rotterdam en Nederland uit mei 2002 ook voor maart 2002 gegolden zou hebben dan stond de LPF op 6 maart 2002 op 20% en niet op 12% (32 zetels in plaats van de opgegeven 18)!

20 **Wat had Fortuyn gehaald?**

- De Politieke Barometer gaf vlak voor 6 mei “spontaan gemeten” 19 zetels aan voor de LPF.

Laten we eens aannemen dat dit “geholpen” gemeten 33 a 35 zetels was. (Intomart meldde op de ochtend van 6 mei dat zij op basis van hun Rotterdamse ervaring de LPF inschatten op 37 zetels)

Wat zou de laatste campagneweek en –debat nog kunnen hebben opgeleverd?

21 **Maar.....**

Bij de laatste peiling, een dag voor de verkiezingen van 15 mei, werd er door de Politieke Barometer 24 zetels voor de LPF geprognostiseerd, hetgeen dicht bij de uiteindelijke uitslag (26) lag.

Na de dood van Fortuyn zou de LPF dus 5 zetels gestegen zijn!

22 **Veronderstelling**

- Zou het niet kunnen zijn dat door de dood van Fortuyn de belemmering verviel om uit politiek correcte overwegingen bij het onderzoek niet meer te zeggen dat men LPF stemde?
- Zou het niet kunnen zijn dat door de impact van de dood van Fortuyn het verschil verminderde van het effect tussen "spontaan" en "geholpen" meten?

Dus: Zou de stijging van 5 zetels van de Politieke Barometer niet een artefact kunnen zijn van de gevolgde meetmethode?

23 **Gebeurtenissen na 6 mei**

- Op 8 mei bezochten voormannen van LPF Kok in het Catshuis en er werd afgesproken dat de verkiezingen doorgingen, maar niet de campagne
- Op 10 mei werd Fortuyn begraven.
- Tussen 12 en 14 mei was er ruzie tussen een aantal toplieden binnen de LPF (met name de voorzitter) over de opvolging van Fortuyn

24 **Aanwijzingen dat LPF in laatste week in aanhang daalde**

- Bij een beperkt telefonisch onderzoek op 8-5-2002, gaven weinig mensen aan dat ze wel LPF wilden stemmen, terwijl men dat op 5-5-2002 nog niet van plan was geweest. Dus geen bewijs van een duidelijke stijging van de aanhang heel kort na de dood.

25 **Bewijs van dalende aanhang LPF 2**

Meting politieke voorkeur tijdens Stemwijzer SBS
450.000 deelnemers tussen 12 en 14 mei 2005

- Tussen 12 en 14 mei is er een daling van 8% van LPF en stijging van 4% van CDA bij de deelnemers
- Steeds meer mensen gaven aan, dat ze op 5 mei nog wel LPF gestemd zouden hebben, maar nu niet meer, dan andersom!
Op 14 mei was dit saldo al -10%!

26 **Bewijs van dalende aanhang LPF 3**

Bij grootschalig representatief onderzoek, zowel telefonisch als via internet, in augustus-september 2002, gaven ondervraagden desgevraagd veel meer aan dat ze LPF zouden hebben gestemd als Fortuyn niet was overleden, maar het niet gedaan hebben, dan andersom.

27 **Conclusie**

Er is bewijs voor het feit dat in de laatste week voor de verkiezingen van mei 2002 - onder invloed van het "gedoe" binnen de LPF – de aanhang voor deze partij (sterk) is verminderd.

De stijging van de LPF van 19 naar 24 zetels door de Politieke Barometer in deze periode zou een artefact van haar metingsmethode kunnen zijn en niet een weergave van de werkelijkheid!

28 **Conclusie**

- Niemand kan zeggen wat er in de laatste week in de campagne gebeurt zou zijn als Fortuyn niet was vermoord.

Het lijkt echter niet onwaarschijnlijk dat de LPF op 6 mei 2002 rond de 35 zetels heeft gestaan.

29 **Daar staat weer tegenover**

- Vanuit het Nipo Telepanel en door het NKO is door Wouter van der Brug geconcludeerd dat het CDA al voor de dood van Fortuyn de grootste partij was.
- De vraag is echter hoe goed het Nipo Telepanel de werkelijkheid weergaf. De prognose van Nipo voor de verkiezingsuitslag was 32 zetels voor het CDA (werd 44) en de LPF 28 (werd 26)

30 **Drie verzoeken:**

- Aan Inter/view-NSS: Meet voortaan de Politieke Barometer via veel kortere perioden dan 2 weken.
- Aan Inter/View-NSS: Meet de politieke voorkeur ten minste ook via de "geholpen" methode.
- Aan de Nederlandse politicologen: Laat een onafhankelijke commissie op basis van alle beschikbare informatie proberen vast te stellen wat er echt gebeurd zou kunnen zijn tussen 6 en 15 mei 2002. Dat is die belangwekkende periode wel waard.